

Nowe stanowisko *Salix starkeana* Willd. na Roztoczu Środkowym

A new stand of *Salix starkeana* Willd. in the Central Roztocze Region

KRZYSZTOF OKLEJEWICZ¹, AGATA STADNICKA-FUTOMA²,
MATEUSZ WOLANIN¹

¹ Zakład Botaniki, Uniwersytet Rzeszowski
Department of Botany, University of Rzeszów
ul. Zelwerowicza 4, 35-601 Rzeszów, Poland
e-mail: koklej@univ.rzeszow.pl

² Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński
Institute of Botany, Jagiellonian University
ul. Kopernika 27, 31-501 Kraków, Poland

Received: 26 January 2011, Accepted: 19 May 2011

ABSTRACT: *Salix starkeana* Willd. is a rare species of Polish flora. A new stand of this species consisting of approximately 300 specimens, has been found adjacent to the Wieprzec Reserve, in Central Roztocze. These plants occur on overgrown meadow belonging to the class *Molinio-Arrhenatheretea*, and on the periphery of an alder woodland.

Key words: floristics, distribution, protection, Salicaceae

Salix starkeana jest gatunkiem cyrkumborealnym, choć okazy z Ameryki Północnej klasyfikowane są jako odrębny gatunek (*S. bebbiana* Sarg.), bądź podgatunek wierzby śniadej (Zieliński 1976). W Polsce przebiega południowo-zachodnia granica zasięgu ogólnego tego taksonu (Zieliński 1976, Gostyńska-Jakuszczyńska 1992, Zajac, Zajac 2001). Najdalej na południe wysunięte stanowisko odnaleziono swego czasu w Zahutyniu koło Sanoka (Oklejewicz 1993). Obecnie *Salix starkeana* już tam nie rośnie, a przyczyny jej wyginięcia nie są znane (Oklejewicz 2008). Za historyczne można uznać także stanowisko w Załężu koło Rzeszowa (Zieliński 1976), gdyż osuszenie siedlisk i rozwój budownictwa na tym obszarze wyklucza możliwość przetrwania wierzby śniadej na tym stanowisku. Z Roztocza Zieliński (1976) podaje, na podstawie pracy Rostafińskiego (1872), stanowisko z okolic Zamościa, jednakże analizując mapę zamieszczoną w „Atlasie rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce” (Zajac, Zajac 2001) można dojść do wniosku, że stanowisko przez nas odnalezione nie było dotychczas znane. Pozostałe stanowiska podawane z południowo-wschodniej Polski (Zieliński 1976, Zajac, Zajac 2001) wymagają ponownego potwierdzenia. Jest więc prawdopodobne, że nowo odkryte stanowisko jest obecnie najdalej na południe wysuniętym, istniejącym miejscem występowania wierzby śniadej w Polsce.

Odnalezione przez nas stanowisko położone jest w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu „Wieprzec” (kwadrat

Ryc. 1. Położenie nowego stanowiska (1) *Salix starkeana* na Roztoczu Środkowym

Fig. 1. Location of the new stand (1) of *Salix starkeana* in the Central Roztocze Region

ATPOL o boku 2 km GE 92 02), przy jego wschodniej granicy (ryc. 1). Na stanowisku tym stwierdziliśmy ponad 300 okazów wierzby śniadej (75 okazów męskich, 112 żeńskich i 119 nie kwitnących pędów odroślowych; ryc. 2–5), część z nich rośnie na styku łąk zmiennowilgotnych i podeschniętych, zdegenerowanych olsów, natomiast większość występuje na dużej, podeschniętej i zarastającej łące zmiennowilgotnej.

Na wspomnianej łące wykonaliśmy zdjęcie fitosocjologiczne obrazujące aktualnie występujące tendencje zmian w tej biocenozie: teren płaski, płat 200 m², pokrycie C 100% i pojedyncze krzewy w warstwie B; *Salix starkeana* B i C około 200 okazów; **Ch. Molinietalia**: *Molinia caerulea* 5.5, *Succisa pratensis* 1.2, *Betonica officinalis* +, *Dianthus superbus* +, *Galium boreale* +, *Gentiana pneumonanthe* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Serratula tinctoria* +, *Iris sibirica* R; **Ch. Molinio-Arrhenatheretea**: *Polygonum bistorta* 1.2, *Achillea millefolium* +, *Agrostis gigantea* +, *Campanula patula* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Festuca arundinacea* +, *Filipendula ulmaria* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus conglomeratus* +, *Lathyrus pratensis* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Plantago lanceolata* +, *Poa trivialis* +, *Potentilla anserina* +, *Rumex acetosa* +, *Taraxacum officinale* +, *Taraxacum palustre* +, *Veronica longifolia* +; **Ch. Alnetea glutinosæ**: *Salix aurita* B +, *S. cinerea* B +, *S. repens* B +; **Inne**: *Geum rivale* 1.2, *Betula pendula* B +, *Betula pubescens* subsp. *pubescens* B +, *Calluna vulgaris* +, *Carex pallescens* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum arvense* +, *Frangula alnus* B +, *Galeopsis tetrahit* +, *Genista tinctoria* +, *Hieracium umbellatum* +, *Holcus mollis* +, *Hyper-*

cum acutum +, *Lembotropis nigricans* R, *Mentha arvensis* +, *Nardus stricta* +, *Peucedanum oreoselinum* +, *Phalaris arundinacea* +, *Populus tremula* C +, *Potentilla erecta* +, *Ranunculus auricomus* +, *Scrophularia nodosa* +, *Solidago virgaurea* +, *Sorbus aucuparia* B +, *Urtica dioica* +, *Vaccinium myrtillus* +, *Veratrum nigrum* +.

Literatura

- GOSTYŃSKA-JAKUSZEWSKA M. 1992. *Salix starkeana* Willd. W: Flora Polski. Rośliny naczyniowe, 3. Jasiewicz A. (red.). Instytut Botaniki PAN, Kraków, ss. 60–61.
- OKLEJEWICZ K. 1993. Flora Dołów Jasielsko-Sanockich. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Botaniczne 26: 1–165.
- OKLEJEWICZ K. 2008. Wierzba śniada. W: Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe. Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H. (red.). Instytut Botaniki PAN, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, ss. 160–161.
- ROSTAFIŃSKI J. 1872. Floræ Polonicæ Prodromus. Uebersicht der bis jetzt im Königreiche Polen beobachteten Phanerogamen. Verhandlungen Zoologisch-Botanischen Gesellschaft Wien 22: 81–208.
- ZAJĄC A., ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. Pracownia Chorologii Komputerowej, Instytut Botaniki UJ, Kraków.
- ZIELIŃSKI J. 1976. *Salix livida* Whlb. W: Atlas rozmieszczenia drzew i krzewów w Polsce, 16: 20.

Ryc. 2. *Salix starkeana* – pędy odroślowe na skoszonej łące
Fig. 2. *Salix starkeana* – showing regrowth in a mown meadow

Ryc. 3. *Salix starkeana*, okaz owocujący
Fig. 3. *Salix starkeana* in fruit

Ryc. 4. *Salix starkeana*, kwitnący okaz męski
Fig. 4. *Salix starkeana*, flowering male plant

Ryc. 5. *Salix starkeana*, kwitnące okazy żeńskie
Fig. 5. *Salix starkeana*, flowering female plants